

УДК 821.161.2“18”-1/-3.09І.Франко:94:355.318(477)“18”

ФРАНКОВА ПРИСУТНІСТЬ У ЛІТЕРАТУРНІЙ ТВОРЧОСТІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

Ірина Яремчук

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів 79000, Україна,
e-mail: ukr.literatura@gmail.com*

Розглянуто діахронний інтертекстуальний вплив художньої спадщини Івана Франка на творчість Українських січових стрільців. Цей вплив простежується в тематиці і в поетиці. Такі інтертекстуальні моменти свідчать про творчу наступність (за І. Франком) поетів-військовиків у їхній патріотично-мистецькій позиції, про спадкоємність поколінь в українському літературному процесі.

Ключові слова: І. Франко, Українські січові стрільці, інтертекстуальність.

У сприйнятті покоління Українського січового стрілецтва Іван Франко був етосом, зразком національно-патріотичної поведінки, а його твори – лектура в процесі генераційного національного усвідомлення. Оцю знаковість Франкову для свого часу, та, зокрема, для молодого стрілецького покоління, засвідчує в передмові до власної антології стрілецької лірики “Стрілецька Голгофа” Тарас Салига, стверджуючи непроминальність Франкову в утвердженні національного “просвітництва хлопа”: “Франкова титанічна праця, що була спрямована на формування української інтелігенції, давала свої результати, врунилась у народі національного усвідомлення. Недаремно вже кілька десятиків літ поет беззастанно бив у дзвони пробудження людської гідності” [11, с. 6]. Сімена, які він сіяв у душах своїх одноплемінників, підсумовує дослідник, “падали і проростали...”. Франко захоплено констатував: “Гей, Січ іде, Красен мак цвіте! Кому прикре наше діло – нам воно святе” [11, с. 6]. А його поезія “Не пора” супроводжуватиме “святе діло” стрілецького визвольного руху.

У розвідці Ярослави Мельник “І остатня часть дороги... Іван Франко: 1908–1916” (Дрогобич, 2006), присвяченій смеркальним рокам українського Мойсея, які збіглися в часі також зі стрілецьким визвольним змагом, зосереджено увагу на біографічно-ситуативному контексті Франкових взаємин зі стрілецькою когортою: на участі його сина Петра у цій формації, також реконструйовано епізоди перебування І. Франка у притулку для “хорих і виздоровців УСС у Львові” [7, с. 104–108]. Залучивши до аналізу значний шар мемуаристики про останні роки Франкового життя (В. Щуровського, О. Роздольської, О. Грозикової, К. Гриневичевої, І. Домбчевської), дослідниця визначає основний вектор цього Франково-стрілецького перехрестя.

Органічним і справедливим постає в результаті висновок, що “про його взаємини зі самими січовими стрільцями можемо говорити лише в сенсі ставлення січовиків до поета, бо ані розмов, ані навіть імен воїнів скупі рядки мемуарних нотаток нам не доносять. Знаємо тільки про те, що стрільці ставилися до І. Франка з глибокою повагою, шануючи його як “поета і творця, який у серцях збудив величні і безсмертні ідеали й одушевив до боротьби за святі цілі” [7, с. 134]. Актуалізуючи документальну цінність мемуарів Катрі Гриневичевої, Я. Мельник наголошує на великій “сердечній прихильно-

сті” Франковій “до тих незнаних нам ближче юнаків, яка, незважаючи на тугу за рідним домом, так довго утримувала його в стінах притулку” [7, с. 155]. Адже йому належить вислів, що “...досі я держався місця, правда, бо жаль мені було моїх стрільців” [7, с. 135]. Майже хрестоматійними є факти спільної Різдвяної вечері стрільців та І. Франка 1916 року та участь січовиків у церемонії його похорону. Також воєнна хуга і боротьба українства за власну державність інспірували І. Франка на оригінальну поетичну творчість, яка потроху входить у науковий дискурс [3]. Я. Мельник зазначає, що “у свідомості хворого поета в той час неодноразово з’являлися гадки, що в ту велику пору, коли вигартувана ним нація піднялася на боротьбу, він, навіть безсилий, приречений на муки і страждання, ще в змозі зробити щось величне і значне для свого народу” [7, с. 139]. А його лист до Федя Федорців, на той час редактора “Діла”, а пізніше активного діяча стрілецького руху, дослідниця також мотивує “матеріалізованою тут тривогою письменника за долю України, його стурбованістю її майбутнім” [7, с. 141].

Отже, увага до літературної діяльності українських січових стрільців у ракурсі присутності у ній І. Франка як історичної постаті, протообразу, прототексту сприятиме розкриттю обривів тієї громадянської, етичної і творчої значущості, що її посідав Каменяря у свідомості січово-стрілецького покоління. Хоча у царині інтертекстуального типологічного зіставлення із музою І. Франка є певні спроби, проте вони є спорадичні і системного характеру не мають, адже працюють на рівні окремої стрілецької персоналії. Наприклад, у літературному портреті Романа Купчинського Марта Мельник актуалізує генетичний зв’язок його драматичної поеми “Великий день” із поемою І. Франка “Мойсей” [6, с. 11–12]. Про генетичний зв’язок із поемами “Мойсей” та “Похорон” у творчості Миколи Матіїва-Мельника (поеми “Ефіяльт”, “На ріках вавілонських”) говорить Микола Ільницький [5, с. 10–11]. Також зазначає, що нарис “Корол” зі збірки “На чорній дорозі” має в собі силу Франкової “Панталахи” [5, с. 15]. Василь Курищук пише про поезію “На могилі Івана Франка”, що з’явилась у творчості М. Матіїва-Мельника у 40-х роках [5, с. 33]. Тому прагнемо заактуалізувати системність поставленої проблеми. Варто звернути увагу на буття Франкового тексту в стрілецькій художній тканині. Запозичені в І. Франка образ, фраза, інтонація, ритм стають основою для витворення власних, індивідуальних явищ.

Смерть І. Франка 1916 року змусила українську свідому громадськість звернутися до його постаті як теми і образу. У стрілецькому журналі “Шляхи” було опубліковано лірично-публіцистичний етюд “Semper tigo”, у якому із максимальною емоційною напругою представлено геній його Духа в образах його власних – Каменяря, плугатаря-сіяча, вчителя, Мойсея і також першого січового стрільця.

“На бойовому шляху України упав перший жовнір першого ряду не з крісом, а з молотом!” [11, с. 25]. Прикметно, що базовим у творенні образу І. Франка як першого січового стрільця є образ Каменяря. Автор цього ліризованого історіософського некролога відштовхувався від ідейного пафосу Франкової поеми “Каменярі”, де вперше артикульовано цей образ. Адже у некролозі наявні, окрім образу каменяря, ще й топос дороги, скелі, деталь молота. І хоча впродовж пристрасного процесу осмислення Франкової ролі на шляху державницького змагу українців невідомий автор звертається до різних Франкових творів, лейтмотивним у сприйнятті Франка є метафора Каменяря. Тим більше, що у надтексті до етюду, епіграфі, вміщено авторефлексію І. Франка власне на каменярську тематику: “Ні, я не кинув каменярський молот, усе він в моїй, хоч слабій долоні, його не вирве насміх ані колот. І як невинно він о камінь дзвонить, каміння грюк в душі мені лунає, з душі ж луна та співом виринає” [11, с. 25].

Невідомий стрілецький автор у фіналі етюду стверджує і спадкоємність свого покоління із Франковими національними ідеалами, застосовуючи місткий епітет “каменярьська” щодо лексеми “сотня” замість “стрілецька”: “Помер Він великий, одинокий і самітний на тернистому щляху, упав перший жовнір першого ряду першої чети каменярьської сотні” [11, с. 30]. Назва етюду теж зумовлена інтертекстуальною взаємодією із творчістю І. Франка, його збіркою “Semper tiro” (1906). Автор свідомий того, що існують інші іпостасі, якими можна осягати і означувати Франків національний монументалізм, однак він – за постать Каменяря, символом якого є молот, а змістом життя – праця і самоофіра: “Іван Франко – се перш усього Каменяр першого ряду, що в різних фазах своєї творчості і громадської праці приймає різну стать: то плугатаря, то керманича, то громадського робітника, то народного діяча-провідника, то проповідника, то вчителя, та все домінує в нього головний каменярьський тон, якого символ – молот, а зміст – праця” [11, с. 29].

У М. Матієва-Мельника є поезія “Каменяреві”, світ якої автор вибудовує з допомогою діалогу із творчістю І. Франка. Стрілецький поет творить урочистий величний монументалізований портрет українського генія, розпочинаючи з малої космотвірної точки, убогої хати, “що тісним віконцем У світ дивилась”. Звідси розпочинається рух малого хлопчини, що “побіг за сонцем” і в процесі життєвих випробувань вийшов “Exelsior з низин до неба”, ставши для мільйонів незгоряючим смолоскипом. Аби розкрити повноту Франкового маєстату, М. Матієв-Мельник використовує назви його творів, циклів, ключові образи в неадаптованому вигляді (аплікація) чи через натяк (алюзія, ремінісценція): “Беркут”, “Профілі і маски”, “Наймит”, “Афон”, “На дні”, “Скорбні пісні”, “Ботокуди”, “Із днів журби”, “Сонет”, “Зів’яле листя” І розпочинає із безсмертного “Мойсея”. І. Франко у творі “як *Мойсей* той юний на Хориві, / він дужий і тугий під небо ріс. / Він весь *яснів, горів увесь* любов’ю...” [5, с. 114–115]. Згодом знаком Франкової присутності у поезії стає образ каменяря: “...І падав, і сліди лишав криваві, / Та знов на шлях ставав, як “каменяр” [5, с. 115]. Варто зауважити, що метафора Каменяря домінує у творі – не лише через те, що вміщена у надтексті заголовка. У фіналі твору, що передає візію величі І. Франка у майбутньому через імперативність його каменярьської постави для мільйонів, оживає ремінісцентно фінал “Каменярів”:

Отак ми всі йдемо, в одну громаду скуті
Святою думкою, а молоти в руках.
Нехай прокляті ми і світом позабуті!
Ми ломимо скалу, рівняєм правді путі,
І щастя всіх прийде по наших аж кістках [13, т. 1, с. 68].

У М. Матієва-Мельника подано образ грядущого покоління, яке через символічну деталь молота тримає зв’язок із Франковою традицією.

І вже пішли мільйони на потребу,
І в дзвони задзвонив великий День...
І вже не спинить їх ні біль, ні холод,
Вони за сонцем у майбутнє йдуть –
У кожного в руках залізний молот,
І духом з’єднані, рівняють Правді путь [5, с. 116].

А сам образ грядущого, що здійснюється “на шляху”, що здійснюється з допомогою “Духа”, апелює також і до тексту поеми “Мойсей”, таким способом актуалізуючи і фінальний акорд “Мойсея”:

І підуть вони в безвість віків
Повні туги і жаху,
Простувать в ході духові шлях
І вмирати на шляху [13, т. 5, с. 264].

Щоправда, у М. Матіїва-Мельника фінал позбавлений історіософського драматизму, оскільки його ліричний герой знайшов світло Правди в авторитеті Франка-Каменяря і Франка-Мойсея.

У травні 1933 року українська громада поставить пам'ятник на могилі І. Франка, обравши для цього в результаті конкурсу художню інтерпретацію С. Литвиненка на каменярський мотив.

Час показує, що таке осмислення Франкової суті, яке, зрештою іде услід Франковій авторцепції, історично чинне. У розвідці “Франко – Каменяр” Т. Салига, простежуючи аксіологічну діакронію суджень про міру відповідності І. Франка концептові Каменяря, доводить абсолютну чинність останнього: “Бо каменярство Франкове – це не маска, а його революційно-світоглядний стан, його внутрішнє буття душі” [9, с. 12], “...плоть Франкової художньої мислі, її ества, відкритість духу, сили, віри, надії в алегоричному вмісті образу” [9, с. 15]. А стрілецька візія каменярської суті І. Франка була першим шаблем цієї діакронії. За яким ітимуть оцінки С. Петлюри, М. Євшана, Є. Маланюка, М. Возняка, І. Денисюка...

Ще одна тема галицького літературно-пресового дискурсу, пов'язана з іменем І. Франка, у якій січове стрілецтво частково себе проявило (в особі О. Назарука), це проблема його культу. Мар'яна Комариця слушно характеризує цю дискусію у міжвоєнній Галичині як дражливу, неспівмірну подекуди із масштабом постаті, якої стосувалася [2]. Осип Назарук долучився до неї своїми статтями “Світогляд Франка: “Чи може наш нарід прийняти його культ?” та “Чи добре було б молоді вщипити культ Франка”. Аналізуючи їх, М. Комариця зазначає, що автор “намагається довести згубний вплив на несформовану душу молоді атеїстичних ідей, виправдання “вільної любові”, суїцидальних настроїв” [2, с. 93]. Справді, “Зломана болем невірства душа”, писав О. Назарук, – заважає Франкові “бути предметом культу цілої нації” [8, с. 317], виявляючи таким способом світоглядну обмеженість. Адже психологічний конфлікт, що його переживає митець, не може бути співмірний із його внеском у скарбницю національного духу.

Треба розуміти, що дискусія актуалізувала також і потребу “формування наукового франкознавства”, його правдивих джерел, – зазначив М. Ільницький, які б “розпорпували попіл і порох” хибних і контрверсійних суджень про Франкову творчість і життєву поставу, “щоб виявити іскри вогню” [1, с. 29]: “Становленню франкознавства як наукової дисципліни дуже заважала й поляризація поглядів навколо самого імені письменника. З одного боку, частина представників клерикальних кіл та публіцистів цієї орієнтації (єписком Григорій Хомишин, Осип Назарук та деякі інші) твердили про шкідливість творів письменника, бо вони пройняті ідеями соціалізму та матеріалізму, і виступали проти популяризації його імені серед молоді” [1, с. 25].

“Мойсей” І. Франка надав життєвого імпульсу ще одному творові М. Матіїва-Мельника – поемі “На ріках вавілонських”, яку той написав досить швидко – впродовж кількох днів, 10–12 листопада 1921 року. Поразка національно-визвольних змагань спровокували отой вибух емоцій, що втілювався в алегоричній поемі на біблійному старозавітному матеріалі. М. Ільницький зазначив, що у М. Матіїва-Мельника “помітний вплив поеми І. Франка “Мойсей”, хоч автор не досягає такої сили філософського узагальнення, як його великий попередник. ...У поемі виразно проступають аналогії і натяки.

Через розбрат народу чужинці захопили край, упав Сіон, але Вавілон, який “погнав ізраїльську дружину”, теж мусить упасти, а Ізраїль відновився знов” [5, с. 10–11].

Розуміємо, що такі “Мойсей” І. Франка інспірував саме таку кристалізацію задуму, обрання тотожного біблійного хронотопу з акцентом на неволі народу Ізраїлю, що історіософічно метафоризує українство в полоні бездержавності. Об’єднують із прототвором інші біблійні алюзії – Єгова, річка Йордан, постать пророка. Щоправда у М. Матієва-Мельника це Єремія, який “грози́ть і проро́чить” своїм і чужим. Твір стрілецького автора не має тієї розлогої фабули, що Франків. Автор сконцентрувався власне на постаті пророка, його візіонерській поставі, який артикулює перспективу національного упадку чи піднесення народу Ізраїлю залежно від того, чи “прозрити в сю останню ніч, хто ще раз верне до Єгови” [5, с. 180]:

Дарма, Ізраїлю, в чужих
Ніколи правди не надійся.
І доки серця стук не втих,
Лиш в селах своїх, хоч слабих,
Опрись і до останку бийся!

Аналогії доцільно проводити між Франковим твором і стрілецьким у конструюванні образу Пророка: стривоження будучим народом, перспектива кари від Єгови, пророцькі апострофи. Хоча Єремія М. Матієва-Мельника дещо однобічний, він носій тенденції абсолютної екзистенційної непохитності, на відміну від Франкового Мойсея, емоційно-духовна палітра якого значно багатша.

В осмисленні проблеми зради національних інтересів людською одиницею у драматичній поемі “Ефіяльт” М. Матієв-Мельник знову ж таки апелює до авторитету І. Франка. М. Ільницький зауважив, що помітна “спорідненість цієї поеми... з “Похороном” Івана Франка” [5, с. 10] у питанні, що його порушив І. Франко: “І чом відступників у нас так багато? І чом для них відступництво не страшне?” [5, с. 10]. Як і у Франковому творі, М. Матієв-Мельник усі фабульні та психологічні колізії обертає навколо персонажа-зрадника Ефіяльта, який у переломний момент битви спартанців і персів, показав шлях ворогам. Після зради персонаж зазнає мук сумління, каяття. Врешті закінчує самогубством, караючи себе самого. У Франковому творі смерть Мирона не буквально-тілесна, а символічно-екзистенційна, адже він не ідентифікує мерця у труні із собою. Отже, спорідненість творів відчутна на рівні проблематики і структурування образу головного героя.

Поема “Великий день” Романа Купчинського теж представляє його досвід читання й історіософського переживання поеми “Мойсей” в умовах поразки національно-визвольних змагань стрілецтва. Твір було написано на одному диханні у таборі інтернованих у Тухолі 10–25 жовтня 1920 року, у пам’ять про полеглих на Маківці, у пам’ять про зрив 1 листопада, у пам’ять про “чесних провідників народу”. На це вказують специфічний хронотоп твору, “гора Маківка в Карпатах, місце славної перемоги УСС над російським військом, у ніч першого падолиста після смерті полковника Вітовського” [4, с. 5], та персонажний ряд містично-містерійного характеру: Дух полковника Вітовського, Дух черні, Архангел Михайло, Дух четаря, духи січових стрільців, австрійських жовнірів і російських солдатів.

“Літературний діалог Романа Купчинського із поемою Івана Франка “Мойсей”” [6, с. 12], доводить Марта Мельник, спровокували жанрову і композиційну організацію його драматичної поеми “Великий день”. “Зв’язок із “Прологом” до поеми І. Фран-

ка простежуємо на структурному рівні поеми “Великий день” – у фінальному монолозі Архистратига” [6, с. 11–12], а фінальна апострофа Архистратига апелює до останньої візії Франкового Мойсея [6, с. 12]. У дисертації дослідниця також виявила спорідненість стрілецького твору із поемою великого попередника на рівні конструювання образів провідника і архистратига, наближених до образу Мойсея та образу Духа черні, типологічно близького із Франковим образом Азазеля, духа сумніву і пустелі. Т. Салига слушно відзначає, що “художня вартість її (поєми) насамперед полягає в ідейно-світоглядній функційності”, що “аж ніяк не знецінює її естетичної ваги” [10, с. 29]. Навпаки, опертя на могутню літературну традицію, якою був для стрільця І. Франко, лише збагачує видимі і приховані сенси твору.

Бачимо, що саме творчий і патріотичний досвід І. Франка надав Р. Купчинському та його побратимам точку опори у момент кризи національної свідомості.

Інтимна лірика Франкового “Зів’ялого листя” живила й музу Миколи Голубця. Наприклад, його поезія “В гіркий момент” є результатом творчого осмислення Франкового поетичного імпульсу із поезії “По довгім, важкім отупінню...”. Адже тканину першого рядка твору М. Голубця пронизує прототекст через психологічний стан “отупіння”, що його переживає ліричний герой. Читаємо у І. Франка: “По довгім, важкім отупінню / Знов тріскає хвиля пісень...” [13, т. 2, с. 122]. У М. Голубця: “В гіркий момент глухого отупіння, / В осінній день, / Послухаєш сумного голосіння / моїх пісень” [11, с. 209]. Бачимо також, що і як І. Франко, поет-стрілець саме спосіб ампліфікації епітетів обрав для ситуативно-ліричної конкретизації психологічного стану ліричного “я”. Логіка розгортання драматичної історії у М. Голубця теж пов’язана із можливістю вислову любовної жаги через пісню, однак М. Голубець за допомогою Франкової технології створив власний неповторний емоційно-образний малюнок

В гіркий момент глухого отупіння,
В осінній день,
Послухаєш сумного голосіння
Моїх пісень.

Коли печаль на душу твою спаде,
Стемнить лице,
То, може, найдеш в тих піснях розради
Одно слівце.

Почуєш, може, тихий голос тужний,
І серця стук,
І смуток – твоїм смуткам дружній,
Знайомий звук [11, с. 209].

Також знайдемо відлуння Франкового образу “дна серця” із поезії “Не знаю, що мене до тебе тягне” (“Якби ти слово прорекла мені, / Я б був щасливий, наче цар могучий, / Та в серці щось порвалось би на дні..., З очей би сліз потік поллявся рвучий” [13, т. 2, с. 122]) чи поезії “Привид” (“...Моя любов не згасла, ще горить, / Зуміє райський ключ із дна добути...” [13, т. 2, с. 134]) та ін. У М. Голубця дно серця – не лише метафора чуттєвості й любовної екстази, а й метафора творчої можливості:

В кожному серці живім,
Десь глибоко на дні,

Є таємна струна,
Сплять там сонні пісні.

І був чоловік
Мовчазний, мов труна,
Аж, на дво, в йому
Щось здійметься зо дні,

Невідомі слова,
Невідомі думки
Зацвітуть на устах,
Наче ярі квітки... [11, с. 206–207].

У поезії М. Голубця “Ой нагнувся дуб високий понад став...” ремінісцентне походження має мотив закоханого дуба, мікрообраз зів’ялого листя, що виказує зв’язок із літературним джерелом поетового натхнення – поезіями із другого жмутку збірки “Зів’яле листя”, “Червона калино, чого в лузі гнешся?” та “Ой дубочку кучерявий...”:

Ой нагнувся дуб високий
Понад став;
Ой по тобі жаль глибокий
Позістав.

Жовкне, в’яне дуб високий
Тут, то там;
Ти далеко, віг широкий,
А я сам.

Ой дивися: дуб високий
Віги гне;
Чи часом тобі, кохана,
Жаль мене?

Листя в’яне, ворон криче,
Сіра дні, –
Кажуть люди, що ти плачеш
По мені [11, с. 207–208].

Ритмічно твір М. Голубця має зв’язок із поезією І. Франка “N.N. (“Будь здорова, моя мила...”)” із циклу “Знайомим і незнайомим”, власне узято за зразок ритмічну канву перших двох рядків у строфах, які розпросторюються на наступні два. В І. Франка ритм другого і третього рядка – інакший, обернений:

Будь здорова, моя мила,
Я не твій!
Розлучила
Нас могуча сила.

Де поставить кого доля,
Там і стій!
Моя ж доля –
Вітер серед поля... [13, т. 1, с. 94]

Хоча часті ремінісценції є результатом впливу протоавтора на послідовників, ними не усвідомлюваного, однак означають вони той рівень культурного простору нації, що на нього прагнуть орієнтуватися “молоді”.

Отже, геній І. Франка своєю присутністю у творчості українських січових стрільців як зразок тексту, протообраз, прототекст і взагалі громадянсько-естетичний зразок створив “позитивний ортодоксальний риторичний контекст”, “став розпізнавальним знаком” [12, с. 293] творчої наступності поетів-військовиків у їхній патріотично-мистецькій позиції, ознакою спадкоємності поколінь в українському літературному процесі.

Список використаної літератури

1. *Льницький М.* Біля джерел наукового франкознавства (Іван Франко в рецепції західноукраїнської критики 20-30-х рр.) / М. Льницький // Парадигма: зб. наук. праць. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2008. – Вип. 3. – С. 21–29.
2. *Комариця М.* “Дражлива тема”: дискусії у міжвоєнній Галичині щодо культу Івана Франка / М. Комариця // Парадигма: зб. наук. праць. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, 2008. – Вип. 3. – С. 92–99.
3. *Корнійчук В.* Ліричний універсум Івана Франка: горизонти поетики: монографія / В. Корнійчук. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2004. – 488 с.
4. *Купчинський Р.* Великий день / Р. Купчинський. – Львів: Друкарня Ставропігійського Інститута, 1921. – 40 с.
5. *Матіїв-Мельник М.* Твори / М. Матіїв-Мельник; упорядник і автор приміток В. Куришук, редактор і автор вступ. ст. М. Льницький. – Львів: Наукове товариство імені Шевченка у Львові, 1995. – 642 с.
6. *Мельник М.* Літературний портрет Романа Купчинського: жанрові та художньо-стильові аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.01.01 – укр. літ. / М. Мельник. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2008. – 19 с.
7. *Мельник Я.* І остатня часть дороги... Іван Франко: 1908–1916 / Я. Мельник. – Дрогобич: Коло, 2006. – 439 с.
8. *Назарук О.* Чи добре було б у молодь вціпити культ Франка? / О. Назарук // Іван Франко в критиці: західноукраїнська рецепція 20–30-х років ХХ ст.; упорядник і автор вступного слова Микола Льницький. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – С. 309–317.
9. *Салига Т.* Франко – Каменярь / Т. Салига. – Ужгород: Гражда, 2007. – 128 с.
10. *Салига Т.* Бард української пісні... і не тільки бард... / Т. Салига // “Муза і меч”: національний рух у фольклорних та літературних джерелах: зб. наук. праць. – Львів, 2005. – С. 8–34.
11. Стрілецька Голгофа: спроба антології / Упорядник, автор вступної статті і приміток Т. Ю. Салига. – Львів: Каменярь, 1992. – 399 с.
12. *Ткаченко А.* Мистецтво слова: Вступ до літературознавства / А. Ткаченко. – К.: Правда Ярославичів, 1998. – 432 с.
13. *Франко І.* Збір. творів: у 50-ти т. / І. Франко. – К.: Наукова думка, 1976–1986.

**FRANKO'S PRESENCE
IN THE LITERARY WORK OF UKRAINIAN SICH RIFLEMEN**

Iryna Yaremchuk

*Ivan Franko National University of Lviv, Philology Faculty,
1 Universytetska Str., 79000 Lviv, Ukraine,
e-mail: ukr.literatura@gmail.com*

The article deals with diachronical intertextual influence of belles-lettres heritage of I. Franko on literary work of Ukrainian Sich Riflemen. This influence is traced on the ideological-topical and poetical levels. Such intertextual points testify to the artistic succession (to I. Franko) of military poets in their patriotic art position, on succession of generations in the Ukrainian literary process.

Key words: I. Franko, Ukrainian Sich Riflemen, intertextuality.

**ПРИСУТСТВИЕ ИВАНА ФРАНКО
В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ТВОРЧЕСТВЕ УКРАИНСКИХ СЕЧЕВЫХ СТРЕЛЬЦОВ**

Ірина Яремчук

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, Львов 79000, Украина, e-mail: ukr.literatura@gmail.com*

В статье рассмотрено диахронное интертекстуальное влияние художественного наследия Ивана Франко на творчество Украинских Сечевых Стрельцов. Это влияние прослеживается в тематике и поэтике. Такие интертекстуальные моменты свидетельствуют о творческой преемственности поэтов-воинов в их патриотической и эстетической позициях, о преемственности поколений в украинском литературном процессе.

Ключевые слова: И. Франко, Украинские сечевые стрельцы, интертекстуальность.

Стаття надійшла до редколегії 08.05.2010

Прийнята до друку 10.10.2010

